

## KLASA VII

Uczniów obowiązują wiadomości i umiejętności nabyte w klasach IV – VI.

(Ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania ocen niższych – pozytywnych).

### **OCENA CELUJĄCA**

Otrzymuje ją uczeń, którego wiedza wykracza poza obowiązujący program nauczania.

#### **Kształcenie literackie i językowe**

Uczeń:

- samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania;
- proponuje rozwiązania oryginalne, wykraczające poza materiał programowy;
- twórczo podchodzi do problemów i zagadnień z dziedziny literatury i gramatyki;
- prawidłowo ocenia i wartościuje zjawiska dotyczące literatury, kultury oraz języka;
- rozwiązuje ćwiczenia o dużym stopniu trudności;
- nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości;
- bierze udział w konkursach (literackich, ortograficznych, teatralnych lub innych); osiąga w nich sukcesy (w szkole i poza szkołą);
- potrafi odwołać się do kontekstu historyczno-literackiego;
- posługuje się terminami z dziedziny poetyki i potrafi uzasadnić ich użycie;
- w swoich wypowiedziach odwołuje się do poznanych wcześniej tekstów;
- wypowiada się poprawnie pod względem stylistyczno-językowym w poznanych formach wypowiedzi;
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem.

### **OCENA BARDZO DOBRA**

#### **Kształcenie literackie i językowe**

Uczeń:

- tworzy wypowiedzi ustne i pisemne poprawne pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym i logicznym;
- bezbłędnie rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat w odniesieniu do utworów omawianych w klasie VII;
- świadomie posługuje się terminami: komedia, fraszka, sonet, pieśń, ballada, tragedia i umie wymienić ich podstawowe cechy oraz wskazać cechy gatunkowe czytanych utworów literackich;
- bezbłędnie wskazuje elementy dramatu, swobodnie posługując się terminami: akt, scena, didaskalia, monolog, dialog;
- rozpoznaje w tekście literackim symbol oraz alegorię i poprawnie określa ich funkcje;
- zna pojęcie komizmu, rozpoznając jego rodzaje w tekstach oraz określa jego funkcje;
- samodzielnie określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich, by odwołać się do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi.
- bezbłędnie redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;
- tworzy poprawną wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami;
- rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych;
- wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki;

- przeprowadza prawidłowe wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego, zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.

## **Fleksja i składnia**

Uczeń:

- rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany;
- poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
- poprawnie odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie;
- w swoich wypowiedziach poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne;
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i je stosuje.

## **Słowotwórstwo**

Uczeń:

- sprawnie rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny;
- rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej (tematu słowotwórczego);
- poprawnie określa rodzaj formantu i właściwie wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym;
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, bezbłędnie łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń;
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, poprawnie odróżnia ich typy;
- zna typy skrótów i skrótowców i określa ich funkcje w tekście.

## **Fonetyka**

Uczeń:

- rozumie mechanizm upodobień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie, pojmuje wynikające z nich rozbieżności między mową a pismem;
- zazwyczaj wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych.

## **OCENA DOBRA**

### **Kształcenie literackie i językowe**

Uczeń:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat;
- określa główne cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór pod kątem odpowiedniego rodzaju;
- posługuje się terminami: komedia, fraszka, sonet, pieśń, ballada, tragedia i umie wymienić ich najważniejsze cechy oraz wskazać cechy gatunkowe czytanych utworów literackich;
- w większości poprawnie wskazuje elementy dramatu;
- posługuje się terminami: akt, scena, didaskalia, monolog, dialog;
- zazwyczaj rozpoznaje w tekście literackim symbol i poprawnie określa jego funkcje;
- zna pojęcie komizmu, rozpoznając jego rodzaje w tekstach oraz określa jego podstawowe funkcje;
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich;

- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami;
- stosuje akapity jako spójne całości myślowe w tworzeniu wypowiedzi pisemnych;
- odróżnia przykład od argumentu;
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, uzasadniając własne zdanie.

## **Fleksja i składnia**

Uczeń:

- rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany (w większości przykładów);
- odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie;
- stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne;
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych oraz pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i poprawnie je stosuje.

## **Słowotwórstwo**

Uczeń:

- rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej (tematu słowotwórczego);
- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant;
- właściwie wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym;
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń;
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy.

## **Fonetyka**

Uczeń:

- rozumie mechanizm powstawania upodobień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie;
- wskazuje wyraz podstawowy i wyraz pochodny (w większości przykładów).

## OCENA DOSTATECZNA

### **Kształcenie literackie i językowe**

Uczeń:

- zazwyczaj rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat;
- określa niektóre cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór pod kątem odpowiedniego rodzaju;
- zwykle poprawnie posługuje się terminami: komedia, fraszka, sonet, pieśń, ballada, tragedia i umie wymienić ich podstawowe cechy;
- wskazuje elementy dramatu, zna terminy: akt, scena, monolog, dialog;
- rozpoznaje w tekście literackim symbol;
- zna pojęcie komizmu;
- z pomocą nauczyciela określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich;
- tworząc wypowiedź, zazwyczaj stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję;
- stosuje akapity w tworzeniu wypowiedzi pisemnych;
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, przedstawia własne zdanie.

## **Fleksja i składnia**

Uczeń:

- rozpoznaje imiesłowy;
- poprawnie odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie (niekiedy z pomocą nauczyciela);
- zazwyczaj stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne;  
zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i je stosuje.

## **Słowotwórstwo**

Uczeń:

- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny;
- zna pojęcie podstawy słowotwórczej (tematu słowotwórczego);
- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant;
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń (łatwe przykłady);
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych.

## **Fonetyka**

Uczeń:

- zna pojęcia: upodobnienia fonetyczne, uproszczenia grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie
- rozumie mechanizm powstawania upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie;
- wskazuje wyraz podstawowy i wyraz pochodny (w większości przykładów).

## **OCENA DOPUSZCZAJĄCA**

### **Kształcenie literackie i językowe**

Uczeń z pomocą nauczyciela:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat;
- klasyfikuje czytany utwór w odniesieniu do odpowiedniego rodzaju;
- wskazuje elementy dramatu;
- rozpoznaje w tekście literackim symbol;
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich;
- stara się stosować odpowiednie znaki interpunkcyjne i przy pomocy nauczyciela dokonuje poprawy błędów;
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi;
- tworząc wypowiedź, stara się stosować odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję;
- prezentuje własne zdanie na dany temat.

## **Fleksja i składnia**

Uczeń przy pomocy nauczyciela:

- rozpoznaje imiesłowy;
- odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie;
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych oraz pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy.

## **Słowotwórstwo**

Uczeń:

- na ogół rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny;
- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant (łatwe przykłady);
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne;

## **Fonetyka**

Uczeń:

- zna pojęcia: upodobnienia fonetyczne, uproszczenia grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie.

## **OCENA NIEDOSTATECZNA**

Uczeń:

nie opanował podstawowej wiedzy przewidzianej dla tego etapu edukacyjnego i ujętej w podstawie programowej. Nie nabył podstawowych umiejętności pozwalających mu tworzyć wypowiedzi pisemne poprawne pod względem językowym, ortograficznym i merytorycznym. Nawet z pomocą nauczyciela nie radzi sobie z zadaniami o niewielkim stopniu trudności.